

El cranc violinista

BADALL DE GAT

La natura és plena d'infeliços que han triomfat. De vegades, una malformació pot produir uns resultats inesperats, i el neuliment més lamentable pot traduir-se en el caràcter més incomprensiblement seductor. Animals eixorivits fracassen i estúpids insondables triomfen; tal com s'esdevé en la nostra vida s'esdevé en el món de la natura. Un cas divertit el tenim en el cranc violinista (*Uca* sp.), un animal que ha desenvolupat una grossa pinça que per una causa ignota fascina les femelles de la seua espècie. El mascle provist de la pinça, en el període intermareal, se situa al damunt d'un monticle, i comença a moure-la per damunt del muscle contrari. El sentit popular, amb la fecunda imaginació que el caracteritza, ha vist en aquesta conducta un violinista frustrat. No obstant això, la interpretació que donen els biòlegs és que es tracta d'un senyal sexual a la femella: d'alguna manera, el cranc està mostrant a la població femenina el seu important atribut; sense vo-

ler semblar groller, es diria que el mascle s'exclama: ¿"Heu vist que grossa que la tinc?"

L'evolució d'aquest comportament és difícil d'explicar, perquè

en definitiva la grossa pinça representa una xacra pel pobre cranc. Però probablement en un moment de la història evolutiva d'aquests crancs, a causa segura-

ment d'una mutació, aparegueren uns individus que tenien una de les pinces més desenvolupada. I les femelles els triaren, perquè els localitzaven millor, escol·lint-ne durant generacions aquells que tenien la pinça més grossa i acolorida, fins donar lloc a aquests individus absurds i exhibicionistes.

Aquest procediment es coneix per **selecció sexual**, terme creat per Darwin, i representa una manera molt particular de selecció natural. D'exemples de selecció sexual, en tenim molts en la natura: el color blau metàl·lic d'algunes papallones, les plomes llarguíssimes del paó, la cornamenta impressionant d'alguns herbívors. I l'home no és una excepció: fàcilment es pot apreciar en les discoteques com amb uns vaquers descolorits i trencats, unes sabatotes i una mitja barba, les dones generalment fan més cas que si presentes la teua cara habitual: el teu aspecte d'animal incorporat a la insubstancial existència. **Martí Domínguez**

Els físics de Dürrenmatt

TUB D'ASSAIG

Uns dies després de la mort de l'escriptor suís en llengua alemanya Friedrich Dürrenmatt, sembla un bon moment per recordar una de les seves obres de teatre més importants: *Els físics*. Escrita i estrenada el 1962, és una mostra del pessimisme que envoltava les expectatives científiques en aquella època i en molts sectors de la societat.

Potser per palesar més el perill que significaven alguns avanços, Dürrenmatt situava l'acció en un manicomí, on hi ha tres físics: Möbius, un que creu ser Newton i un altre que es creu Einstein. A més, tres infermeres van caient assassinades, a mans dels tres presumptes bojos.

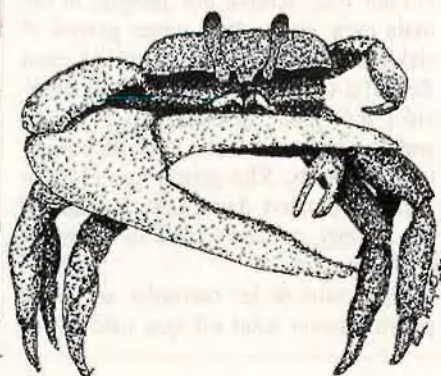
Amb aquesta atmosfera, Dürrenmatt volia mostrar la por a uns avanços científics que podien dur a situacions extremes. Feia menys de 20 anys que s'havia llançat la primera bomba atòmica. El món vivia en plena guerra freda i la cursa tecnològica entre l'URSS i els Estats Units, que havien posat en òrbita els primers astronautes, servia, en gran part, per a intimidar i per a discutir les possibles aplicacions militars dels satèl·lits.

Dürrenmatt utilitza *Els físics* per a reflexionar sobre la responsabilitat del científic i so-

bre els perills d'algun tipus de recerca. De la mateixa manera que *Galileo Galilei*, de Brecht, *Els físics* no s'ha de veure com una història tancada, sinó com una reflexió global, que en aquest cas pren la forma d'obra de teatre. És una manera més de donar l'opinió sobre temes transcendents, amb un gènere que, per les seves característiques, potser pot motivar més la gent que altres tipus de literatura.

En aquests moments en què la guerra freda ha acabat, però el debat ètic sobre molts as-

Brecht va escenificar la vida de Galileo. ARXIU

pectes de la ciència està ben present, obres com *Els físics* resulten ben actuals. El perill d'una guerra nuclear no s'ha esvaït, perquè encara hi ha conflictes que no se sap on poden anar a parar. Però, a més, els límits que cal imposar a l'enginyeria genètica o el control que la informàtica permet realitzar sobre el ciutadà són temes que mereixen una reflexió profunda.

Dürrenmatt era un escriptor interessat per les ciències i havia realitzat estudis en aquest camp. Probablement, aquesta afició anava més enllà d'un pur interès intel·lectual. En els seus *21 punts sobre 'Els físics'*, Dürrenmatt afirmava que la física concerneix els físics, però que les seves conseqüències concerneixen tota la humanitat. I que allò que concerneix tothom només pot ser resolt per tothom, perquè qualsevol temptativa de resoldre-ho individualment, només pot fracassar. Dürrenmatt també va dir que no es podia escriure avui sense conèixer el debat científic. Dürrenmatt opinava de manera crítica, però amb prou coneixement. La ciència i les seves conseqüències fan necessari que literats i pensadors no es mantinguin al marge d'aquest debat.

Xavier Duran